

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) SOCIAL SCIENCES (SOCIOLOGY)
EXAMINATION: MAY – 2026
SECOND SEMESTER

Subject: Industrial Sociology (SOCMJE-202)

Date: 12/05/2026

Total marks: 100

Time: 2.00 pm to 5.00 pm

Instructions: 1) Attempt all Questions. 2) Figures to the right indicate full marks.
3) Answer should be precise and to the point.

Q. 1) Answer any FOUR of the following questions in 500 words. (60)

- 1) What is formal organization? Discuss its importance in industries.
- 2) Describe the causes and effects of Industrial Disputes.
- 3) What is an industrial city? Define its characteristics.
- 4) What is industrial moral? What kind of measures should be taken to raise employee moral.
- 5) How do new labour codes represent a new era of social security?
- 6) Explain the evolution of industrial society

Q. 2) Answer any FOUR of the following questions in 300 words. (40)

- 1) Explain the functions and importance of trade unions in industrial relations.
- 2) Explain F.W. Taylor's Scientific Management Theory
- 3) Analyse Elton Mayo's human relations in industry
- 4) Examine the role of executives in decision-making and management control.
- 5) Define industrial sociology and discuss its nature and scope.
- 6) Explain the meaning of white-collar and blue-collar workers.

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे. २) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
३) उत्तर तंतोतंत आणि मुद्देसुद असावे.

प्र. १) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे ५०० शब्दात लिहा. (६०)

- १) औपचारिक संघटना म्हणजे काय? उद्योगांमध्ये औपचारिक संघटनांच्या महत्वावर चर्चा करा.
- २) औद्योगिक कलह/विवादांची कारणे आणि त्याचे परिणाम सांगा.
- ३) औद्योगिक शहर म्हणजे काय? त्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- ४) औद्योगिक नैतिकता म्हणजे काय? कर्मचाऱ्यांची नैतिकता उंचावण्यासाठी कोणत्या प्रकारच्या उपाययोजना केल्या जाव्यात.
- ५) नव्या कामगार संहिता सामाजिक सुरक्षेच्या नव्या युगाचे प्रतिनिधित्व कसे करतात?
- ६) औद्योगिक समाजाची उत्क्रांती विशद करा.

प्र. २) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे ३०० शब्दात लिहा. (४०)

- १) औद्योगिक संबंधांमध्ये कामगार संघटनांची कार्ये आणि महत्त्व स्पष्ट करा.
- २) एफ.डब्ल्यू. टेलरचा वैज्ञानिक व्यवस्थापन सिद्धांत स्पष्ट करा.
- ३) एल्टन मेयोच्या उद्योगातील मानवी संबंधांचे विश्लेषण करा.
- ४) निर्णयप्रक्रिया आणि व्यवस्थापन नियंत्रणात कार्यकारीच्या भूमिकेचे परीक्षण करा.
- ५) औद्योगिक समाजशास्त्राची व्याख्या करा आणि त्याचे स्वरूप आणि व्याप्ती यावर चर्चा करा.
- ६) व्हाईट-कॉलर आणि ब्लू-कॉलर कामगारांचा अर्थ स्पष्ट करा